

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ**

**Кафедра методики викладання іноземних мов та прикладної
лінгвістики**

ПРОГРАМА

**вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю
13.00.02 – Теорія та методика навчання (іноземної) мови**

Укладачі:

**доц., к.пед.н. Л.Г. Смовженко,
доц., к.пед.н. М.В. Денисенко**

Рецензенти:

**доц. к.пед.н. Т.В. Бабенко
доц. к.пед.н. В.В. Осідак
доц. к.пед.н. В.А. Пономарьова**

***Затверджено Вченою радою Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол №9 від 23 квітня 2012 року)***

Київ 2012

З М І С Т

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
Вимоги до здобувачів на вступному іспиті	4
Порядок проведення, структура, зміст вступного іспиту і критерії оцінювання знань, навичок та вмінь здобувача наукового ступеня	4
Зразок екзаменаційного білету	7
ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ	8
Вимоги до реферату для складання вступного іспиту	25
Перелік основної літератури до вступного іспиту	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту розроблено відповідно до навчального плану Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка та призначено особам, які планують готувати і захищати дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (іноземних) мов.

Мета іспиту полягає у визначенні глибини методичної підготовки здобувача, його наукового і культурного світогляду, здатності самостійно займатися науково-дослідницькою діяльністю.

Для успішного складання іспиту здобувачу *необхідно продемонструвати* розуміння ключових проблем історії та сучасного стану викладання іноземних мов в Україні та за її межами, а також уміння виділяти проблематику в обраній галузі дослідження. Методичні питання мають висвітлюватися з позицій проблемності та обґрунтовуватися даними педагогіки, загальної психології, вікової і педагогічної психології, лінгвістики, психолінгвістики і дидактики.

Майбутній здобувач наукового ступеня кандидата педагогічних наук повинен добре знати програми з іноземних мов, укладені для тих типів навчальних закладів, які є об'єктом дисертаційного дослідження; чинні підручники та/або навчально-методичні комплекти з іноземних мов, рекомендовані Міністерством освіти і науки, молоді та спорту для використання в навчальному процесі відповідних закладів освіти; бути знайомими з матеріалами методико-педагогічних періодичних видань. Здобувач має продемонструвати як володіння практикою викладання іноземних мов у відповідному типі навчального закладу, так і здатність викласти ключову проблему свого дослідження, вміння довести її актуальність, проаналізувати різні точки зору з цього питання та аргументацію їхніх прихильників, сформулювати й обґрунтувати гіпотезу і хід її доведення.

На іспит здобувач має подати науковий реферат з певної актуальної проблеми методики викладання іноземних мов з рецензією передбачуваного керівника і кандидата або доктора наук зі спеціальності 13.00.02.

Для проведення вступного іспиту і захисту наукового реферату створюється державна комісія у складі голови і членів комісії. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року.

Допуск до іспиту здійснюється за наказом ректора або проректора Університету. У разі неприбуття здобувача на іспит з поважних причин він може бути допущений ректором Університету до його складання протягом поточної сесії. У разі отримання здобувачем незадовільної оцінки повторне складання іспиту протягом поточної сесії не дозволяється. Рішення комісії може бути оскаржене здобувачем у терміни, встановлені приймальною комісією.

Вступний іспит проводиться українською мовою, захист реферату – іноземною мовою.

Іноземні громадяни складають вступний іспит на загальних підставах.

Вимоги до здобувачів на вступному іспиті

На вступному іспиті здобувачі повинні продемонструвати глибокі знання теоретичних основ методики викладання іноземних мов та супутніх з нею наук; володіння методичними вміннями; вміння використовувати науковий підхід до розв'язання практичних проблем освіти, виховання та розвитку учнів і студентів.

Головною вимогою іспиту щодо рівня теоретичної підготовки здобувачів є ґрунтовне знання ними провідних концептуальних теорій навчання і виховання, усвідомлення ролі і значення психолого-педагогічних наук в їхній майбутній професійній і науковій діяльності. Відповідь здобувачів на іспиті повинна підтвердити повноту їхніх знань категорійно-понятійного апарату з педагогіки, загальної психології, вікової і педагогічної психології, лінгвістики, психолінгвістики і дидактики, нових підходів до трактування окремих понять, розуміння їхньої сутності, а також знання фактів, термінології, структур, принципів, законів, закономірностей, методів і засобів навчання.

Здобувач повинен також продемонструвати здатність аналізувати й будувати реальний навчально-виховний процес з методичної, педагогічної, психологічної точок зору, показати знання психолого-педагогічних явищ та процесів, діапазон володіння вміннями й навичками операційного рівня, методичну грамотність, зокрема сформованість гностичних, конструктивно-планувальних, проектувальних, комунікативно-навчальних і дослідницьких умінь.

Порядок проведення, структура, зміст вступного іспиту та критерії оцінювання знань та вмінь здобувача

Вступний іспит зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (іноземних) мов для здобувачів проводиться відповідно до програми, затвердженої Вченою радою Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

- Вступний іспит проводиться за екзаменаційними білетами.
- Вступний іспит складається із трьох частин: *перша* – відповідь на обов'язкові й додаткові питання основної програми; *друга* – відповідь на обов'язкові й додаткові питання додаткової програми; *третьа* – наведення прикладу вправи зазначеного типу і виду; *четверта* – захист заздалегідь (за місяць до іспиту) поданого і прорецензованого реферату.
- Здобувач бере екзаменаційний білет у присутності голови екзаменаційної комісії та її членів (екзаменаторів). Про обраний здобувачем номер екзаменаційного білета робиться запис у протоколі.
- Для підготовки відповіді здобувач використовує екзаменаційні бланки, які зберігаються після екзамену протягом року.

- Разом з білетом здобувач одержує свій реферат і рецензію на нього. Здобувач знайомиться з рецензією і готується до захисту своїх наукових поглядів, викладених у рефераті.
- На іспиті здобувачам відводиться 1 година на підготовку відповіді та ознайомлення з рецензією на реферат.
- Оцінювання відповідей і реферату здійснюється за критеріями, визначеними у програмі вступного іспиту.
- Оцінка за вступний іспит виставляється після його закінчення на основі оцінок, отриманих здобувачем за відповіді на питання білета і захист реферату відповідно до критеріїв, які визначені програмою іспиту.
- Оцінки оголошуються здобувачам головою екзаменаційної комісії в присутності усіх членів (екзаменаторів) комісії і здобувачів групи, які склали іспит.
- Рівень знань здобувача оцінюється за національною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Як було зазначено вище, вступний іспит складається з чотирьох частин.

Перша частина іспиту: усна співбесіда за основною програмою

На цьому етапі вступного іспиту здобувач відповідає на перше питання екзаменаційного білету: питання у відповідності до основної програми. Члени комісії (екзаменатори) можуть ставити додаткові запитання лише згідно з обов'язковою програмою. *Об'єктом екзаменаційного контролю* є рівень засвоєння теоретичних знань та володіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача в результаті вивчення програми з методики викладання іноземних мов і культур.

Друга частина іспиту: усна співбесіда за додатковою програмою

На цьому етапі іспиту здобувач відповідає на два питання у відповідності до додаткової програми: одне теоретичне і одне практичне. Тут члени комісії (екзаменатори) можуть ставити додаткові запитання лише згідно з додатковою програмою. *Об'єктом екзаменаційного контролю* є рівень засвоєння теоретичних знань та володіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача в результаті вивчення конкретних питань, пов'язаних зі сферою його наукових інтересів.

**Третя частина іспиту:
наведення прикладу вправи зазначеного типу і виду**

На цьому етапі здобувач наводить приклад вправи зазначеного типу і виду, визначає рівень складності вправи, формулює мету вправи, надає чітку інструкцію до вправи. Ця частина іспиту обов'язково має бути представлена у письмовій формі. *Об'єктом екзаменаційного контролю* є рівень засвоєння теоретичних знань та володіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача в результаті вивчення системи вправ.

**Четверта частина іспиту:
усний захист наукового реферату (іноземною мовою)**

На цьому етапі здобувач робить п'ятихвилинну презентацію на тему, висвітлену в рефераті. Презентація реалізується англійською мовою. Тут члени комісії (екзаменатори) можуть ставити запитання лише згідно з темою реферату. *Об'єктом екзаменаційного контролю* є рівень наукового обґрунтування і подачі матеріалу дослідження.

Оцінювання відповідей здобувачів

Екзаменаційні питання розроблені на основі чинної програми кандидатського іспиту з дисципліни «Методика викладання іноземних мов і культур» і мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовки здобувачів до реалізації дослідження з методики викладання іноземних мов.

Кожне теоретичне питання оцінюється за такими критеріями.

Оцінка «**відмінно**» виставляється:

- за умови досконалої орієнтації здобувача у змісті висвітлених ним понять, процесів і закономірностей, безпомилкового знання фактологічного матеріалу, а також аргументованої відповіді на всі додаткові запитання;
- за правильне розв'язання практичних завдань, вміння застосувати теоретичні знання, власний педагогічний досвід і навчальні матеріали при вирішенні конкретних питань.

Передбачається, що здобувач, який претендує на оцінку «відмінно», здатний вести глибоку і всебічно аргументовану дискусію з будь-якого проблемного питання, винесеного на іспит.

Оцінка «**добре**» виставляється:

- за умови вільної орієнтації здобувача у змісті й обсязі висвітлених ним понять, процесів і закономірностей, знання основних фактів і документів, здатності відповісти на додаткові запитання;
- за в цілому уміле розв'язання практичних завдань з допущенням несуттєвих помилок, вміння застосовувати теоретичні знання, власний педагогічний досвід і навчальні матеріали при вирішенні конкретних завдань.

Здобувач, який претендує на оцінку «добре», досить підготовлений для того, щоб підтримати дискусію з принципових питань, винесених на іспит.

Оцінка «задовільно» виставляється:

- за умови загальної орієнтації здобувача у змісті й обсязі висвітлених ним понять, процесів і закономірностей, неспроможності дати відповідь на всі додаткові питання;
- за розв'язання практичних завдань із суттєвими помилками та неповне розкриття суті проблеми; за досить поверхове застосування теоретичних знань, власного педагогічного досвіду і навчальних матеріалів при вирішенні конкретних завдань.

Передбачається, що здобувач, який одержує оцінку «задовільно», поверхово класифікує та узагальнює набуті знання з проблематики іспиту.

Оцінка «незадовільно» виставляється:

- за умови, що здобувач не орієнтується у змісті й обсязі висвітлених ним понять, процесів і закономірностей, не знає основного фактологічного матеріалу або ж у своїй відповіді неправильно тлумачить базисні поняття, наводить перекручені формулювання чи хибний фактологічний матеріал;
- за неправильне розв'язання практичних завдань; невміння застосовувати теоретичні знання, власний педагогічний досвід і навчальні матеріали при вирішенні конкретних завдань.

Зразок екзаменаційного білету

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології
Кафедра методики навчання іноземних мов та прикладної лінгвістики

Спеціальність 13.00.02 – теорія та методика навчання (іноземних) мов

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __

1. Сучасний стан навчання іноземних мов в Україні.
2. Методика формування іншомовної компетенції у читанні. Некомунікативні, умовно-комунікативні та комунікативні вправи у читанні.
3. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у письмі з опорою на малюнок.
4. Обговорення і захист реферату.

Затверджено на засіданні Вченої ради Інституту філології

Протокол № __ від _____ 20__ р.

Голова Вченої ради _____ проф. Г.Ф. Семенюк
 /підпис/

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

МОДУЛЬ 1

Теоретичні основи методики навчання іноземних мов

□ **Методика як наука про навчання іноземних мов /ІМ/:**

1. Об'єкт методики навчання ІМ та її місце в системі наук; основні методичні поняття, їхня характеристика.
2. Методи дослідження (ретроспективний критичний аналіз теорії і практики навчання ІМ у вітчизняній та зарубіжній школі, сучасного стану навчання ІМ; наукове спостереження, анкетування, тестування, бесіда, дослідне і пробне навчання; експеримент як основний метод дослідження).
3. Роль курсу методики навчання ІМ у системі професійної підготовки майбутнього вчителя/викладача ІМ у вищому навчальному закладі.
4. Зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, характер цих зв'язків.

□ **Варіативність цілей навчання іноземних мов у середніх/вищих навчальних закладах:**

1. Формування вторинної мовної особистості, навчання ІМ як оволодіння культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвиваючому.
2. Комплексна реалізація цілей навчання ІМ у середніх/вищих навчальних закладах у процесі навчання ІМ.
3. Поняття загальної компетенції.
4. Поняття іншомовної комунікативної компетенції; її структура.

□ **Варіативність змісту навчання іноземних мов у середніх/вищих навчальних закладах:**

1. Різні точки зору на компоненти змісту.
2. Проблема відбору мовного і мовленнєвого матеріалу для комунікативно достатнього рівня володіння ІМ учнями/студентами.
3. Проблема відбору комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування для навчання усного мовлення.
4. Проблема відбору текстів для навчання читання та аудіювання.

□ **Базові методичні категорії: принцип, метод, методична система, методичний прийом:**

1. Окремі та спеціальні методичні принципи.
2. Загальнометодичні принципи.
3. Система принципів як стратегія навчання.
4. Методи навчання з позиції вчителя та з позиції учня/студента.
5. Методичний прийом.

□ **Засоби навчання іноземних мов у середніх/вищих навчальних закладах:**

1. Поняття про засоби навчання.
2. Типи засобів навчання.

3. Характеристика технічних і нетехнічних засобів навчання.

□ **Характеристика програм з іноземної мови для середніх/вищих навчальних закладів:**

1. Структура програми. Вихідні положення програми.
2. Вимоги програми за ступенями навчання.
3. Зміст навчального матеріалу, його розподіл по розділах.

□ **Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови:**

1. Підручник – основний засіб навчання ІМ.
2. Проблема створення навчально-методичних комплексів (НМК) з іноземних мов.
3. Різні точки зору на НМК.
4. Необхідність створення альтернативних НМК для навчання ІМ у середньому/вищому навчальному закладі.
5. Врахування рідної мови учнів/студентів і національних традицій народу при створенні підручників з ІМ.
6. Характер творчої діяльності вчителя/викладача при використанні НМК.

□ **Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов:**

1. Види технічних засобів зорової і слухової наочності, мета їх використання на різних ступенях навчання іноземних мов.
2. Методика застосування різних технічних засобів.

□ **Система вправ для навчання іноземної мови:**

1. Вправа як засіб оволодіння мовленнєвими навичками і вміннями.
2. Класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації.
3. Типи і види вправ, їх організація у комплекси, групи, серії.
4. Поняття про систему вправ та її компоненти.
5. Послідовність виконання вправ згідно з етапами формування мовленнєвих навичок і вмінь.
6. Особливості комунікативних вправ.

Уміння:

- розкривати й аналізувати основні характеристики методики як науки (предмет методики, його специфіку, понятійно-категорійний апарат, основні методи дослідження);
- опрацьовувати наукові джерела з теорії методики з метою глибокого осмислення методики як науки та основних напрямів її розвитку;
- аналізувати структуру і зміст програми з іноземної мови для середніх/вищих навчальних закладів різних типів;
- аналізувати структуру і компоненти навчально-методичних комплексів і методичних концепцій, які покладені в їх основу;
- орієнтуватися в кінцевих і проміжних вимогах програми щодо динаміки формування в учнів/студентів іншомовної комунікативної компетенції;

- співвідносити кінцеві цілі навчання і вимоги програми з конкретними умовами навчання в різних типах навчальних закладів;
- аналізувати вправи, які пропонуються в підручнику/навчально-методичному комплексі, визначати їх цілі та режими виконання.

МОДУЛЬ 2

Варіативні підходи до формування іншомовної комунікативної компетенції

□ Формування іншомовної граматичної компетенції:

1. Складники іншомовної граматичної компетенції.
2. Характеристика граматичної підсистеми іноземної мови.
3. Цілі і завдання навчання граматики в різних типах навчальних закладів.
4. Роль граматичних знань у процесі формування іншомовної граматичної компетенції.
5. Характеристика граматичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування.
6. Вправи для формування іншомовної граматичної компетенції, їх цілі і режими виконання.
7. Особливості формування іншомовної граматичної компетенції у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ Формування іншомовної лексичної компетенції:

1. Складники іншомовної лексичної компетенції.
2. Цілі і завдання навчання лексики в різних типах навчальних закладів.
3. Характеристика лексичної підсистеми іноземної мови.
4. Активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник.
5. Характеристика лексичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування.
6. Прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики.
7. Вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання.
8. Вправи для формування потенційного словника учня/студента.
9. Особливості формування іншомовної лексичної компетенції у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ Формування іншомовної фонетичної компетенції:

1. Складники іншомовної фонетичної компетенції.
2. Роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у навчанні іноземної мови.
3. Характеристика фонетичної і фонологічної підсистеми іноземної мови;
4. Цілі і завдання навчання фонетики.
5. Роль фонетичних знань у процесі формування іншомовної фонетичної компетенції в учнів і студентів.

6. Характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слуховимовних навичок.
7. Вправи для формування іншомовної фонетичної компетенції, їх цілі і режими виконання.
8. Особливості формування іншомовної фонетичної компетенції у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ **Формування іншомовної компетенції в аудіюванні:**

1. Складники іншомовної компетенції в аудіюванні.
2. Загальна характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
3. Фактори що впливають на якість аудіювання.
4. Цілі і завдання навчання аудіювання.
5. Класифікація видів аудіювання і типи аудіо текстів.
6. Вправи для формування іншомовної компетенції в аудіюванні.
7. Вимоги до текстів для навчання аудіювання.
8. Особливості формування іншомовної компетенції в аудіюванні у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ **Формування іншомовної компетенції в говорінні:**

1. Складники іншомовної компетенції в говорінні.
2. Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
3. Монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні й лінгвістичні особливості (у порівнянні).
4. Цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення.
5. Функціональні типи монологів і діалогів.
6. Етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення.
7. Вправи та використання різних видів опор у навчанні діалогічного і монологічного мовлення.
8. Навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення.
9. Рольова гра і методика її організації та проведення.
10. Особливості формування іншомовної компетенції в говорінні у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ **Формування іншомовної компетенції у читанні:**

1. Складники іншомовної компетенції у читанні.
2. Загальна характеристика техніки читання та читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
3. Фактори що впливають на якість читання.
4. Цілі і завдання навчання читання.
5. Класифікація видів читання і типи текстів для читання.
6. Вправи для формування іншомовної компетенції в читанні, їх цілі і режими виконання.
7. Вимоги до текстів для навчання читання.
8. Особливості формування іншомовної компетенції у читанні у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ **Формування іншомовної компетенції у письмі:**

1. Складники іншомовної компетенції у письмі.
2. Загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
3. Цілі і завдання формування іншомовної компетенції у письмі; жанри і типи писемних текстів.
4. Етапи навчання письма і стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів.
5. Вправи для формування компетенції у письмі.
6. Особливості формування іншомовної компетенції у письмі в початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

□ **Формування компетенції у перекладі/медіації:**

1. Складники компетенції у перекладі/медіації.
2. Загальна характеристика перекладу як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
3. Цілі і завдання формування компетенції у перекладі/медіації.
4. Типи і види перекладу/медіації.
5. Етапи навчання перекладу/медіації.
6. Вправи для формування компетенції у перекладі/медіації.
7. Особливості формування компетенції у перекладі/медіації у початковій, основній і старшій школі та у вищих навчальних закладах.

Уміння:

- аналізувати навчальний матеріал (програми, граматичний мінімум для середніх/вищих навчальних закладів і способи його організації в підручнику залежно від виду мовленнєвої діяльності);
- визначати й розподіляти граматичний матеріал за рівнем методичних труднощів його засвоєння;
- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання граматики в середніх/вищих навчальних закладах;
- визначати можливості лексичного наповнення нової граматичної структури з урахуванням засвоєного словника;
- аналізувати засоби наочності при введенні та активізації нової граматичної структури;
- аналізувати граматичні вправи в підручниках; визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати лексичний мінімум для середніх/вищих навчальних закладів і способи його організації в підручниках;
- класифікувати лексичні одиниці за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- визначати цілі та специфіку змісту навчання на кожному етапі формування лексичної навички;

- виявляти можливості використання нової лексики в типових граматичних структурах з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу;
- аналізувати прийоми і способи семантизації нових лексичних одиниць з урахуванням методичних труднощів їх засвоєння;
- аналізувати лексичні вправи в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання; при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання;
- аналізувати фонетичний матеріал навчально-методичних комплексів;
- визначати об'єкти навчання вимови;
- прогнозувати можливі труднощі засвоєння матеріалу з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів;
- аналізувати фонетичні вправи, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати графічний матеріал навчально-методичних комплексів;
- визначати можливі труднощі засвоєння графічної та орфографічної систем іноземної мови;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо динаміки розвитку в учнів/студентів мовленнєвого вміння аудіювання;
- аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання на слух;
- добирати чи адаптувати аудіотексти з урахуванням рівня підготовки учнів/студентів згідно з цілями їх використання;
- аналізувати мовний і мовленнєвий матеріал для читання з метою виділення в ньому головних об'єктів навчання; прогнозувати можливі труднощі сприймання матеріалу учнями конкретного класу;
- аналізувати зміст навчальних текстів з точки зору їх освітніх і виховних можливостей;
- вимірювати й оцінювати рівень сформованості навичок і вмінь читання;
- співвідносити кінцеві цілі навчання читання і вимоги програми з системою окремих спеціальних цілей навчання згідно з конкретними умовами формування навичок і вмінь читання на різних ступенях навчання;
- аналізувати мовні і психологічні особливості діалогічного й монологічного мовлення;
- визначати сутність діалогічного й монологічного мовлення;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння діалогічним і монологічним мовленням;
- аналізувати вправи для навчання говоріння, які подаються в підручнику;
- аналізувати і практично реалізувати фрагменти уроку/заняття з навчання говоріння;
- визначати складність вправ для навчання говоріння, їх цілі і функції в загальній системі вправ;
- аналізувати мовні і психологічні особливості письма;

- визначати сутність письма;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння письмом;
- аналізувати вправи для навчання письма, які подаються в підручнику;
- аналізувати і практично реалізувати фрагменти уроку/заняття з навчання письма;
- визначати складність вправ для навчання письма, їх цілі і функції у загальній системі вправ;
- аналізувати мовні і психологічні особливості перекладу/медіації;
- визначати сутність перекладу/медіації;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння перекладом/медіацією;
- аналізувати вправи для навчання перекладу/медіації, які подаються у підручнику;
- аналізувати і практично реалізувати фрагменти уроку/заняття з навчання перекладу/медіації;
- визначати складність вправ для навчання перекладу/медіації, їх цілі і функції у загальній системі вправ;
- добирати й розробляти додаткові граматичні вправи; визначати їх цілі, ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань/заняття;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку/заняття з навчання граматики;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку/заняття для розвитку граматичних навичок усного мовлення і читання на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію граматичного матеріалу у мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нового граматичного явища на уроці/занятті;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи введення та активізації нового граматичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів введення та активізації нового граматичного матеріалу;
- спрощувати або ускладнювати завдання до граматичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими граматичними вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання уроку щодо засвоєння граматичного матеріалу, вибирати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;

- добирати й розробляти додаткові лексичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку/заняття;
- критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає семантизувати й активізувати нові лексичні одиниці;
- усвідомлювати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку/заняття щодо формування лексичних навичок усного мовлення і читання на різних ступенях навчання;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи семантизації лексики з урахуванням рівня методичних труднощів її засвоєння;
- добирати, дозувати й методично доцільно організовувати лексичний матеріал у мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням обраного способу і прийому семантизації;
- вибирати з матеріалів навчально-методичного комплексу засоби наочності (вербальної або невербальної), створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів семантизації нової лексики;
- спрощувати або ускладнювати (чи замінити іншими) завдання до лексичних вправ і способи їх виконання, якщо запропоновані в підручнику вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання;
- добирати й розробляти додаткові фонетичні вправи; організовувати послідовне виконання фонетичних вправ відповідно до цілей і завдань уроку/заняття;
- визначати і класифікувати помилки у вимові учнів/студентів;
- методично правильно організовувати роботу над виправленням помилок та їх попередженням;
- проводити фонетичну і мовленнєву зарядку;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку/заняття з навчання фонетики;
- формулювати конкретні завдання з урахуванням умов навчання аудіювання на різних відрізках навчального процесу;
- планувати фрагменти уроку/заняття згідно з метою навчання аудіювання на різних ступенях;
- реалізовувати фрагмент навчання аудіювання у практиці навчання;
- раціонально використовувати матеріали навчально-методичних комплексів;
- складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями/студентами вміннями аудіювання;
- добирати, самостійно розробляти й застосовувати навчальні посібники з метою формування навичок техніки читання і письма;
- визначати і класифікувати помилки учнів/студентів з техніки читання і письма;
- методично правильно планувати і здійснювати фрагменти уроків/занять з виправлення та попередження помилок учнів/студентів;

- складати контрольні вправи для визначення рівня володіння учнями/студентами навичками техніки читання і письма;
- прогнозувати можливі труднощі сприймання графічного матеріалу учнями/студентами і накреслювати шляхи подолання цих труднощів;
- складати додаткові вправи для формування графічних навичок;
- планувати фрагмент уроку згідно з цілями навчання читання і реалізовувати цей фрагмент на уроці/занятті;
- підбирати й адаптувати навчальні тексти з урахуванням реального рівня підготовки учнів/студентів і відповідно до методичних цілей і завдань їх використання;
- добирати й раціонально застосовувати навчально-наочний матеріал;
- складати письмові і контрольні роботи різного призначення;
- виявляти й виправляти помилки у писемному мовленні;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо динаміки розвитку діалогічного і монологічного мовлення учнів/студентів;
- формулювати конкретні завдання уроку з урахуванням певних умов навчання;
- здійснювати методичний аналіз мовленнєвого матеріалу з метою виділення в ньому об'єктів навчання;
- прогнозувати можливі труднощі їх засвоєння учнями/студентами в говорінні;
- визначати одиниці навчання діалогу і монологу з різним комунікативним змістом і формою вираження;
- здійснювати й обґрунтовувати вибір і застосування певних прийомів і способів ознайомлення учнів/студентів з новими мовленнєвими формулами діалогу або монологу, представлених у підручнику;
- аналізувати вправи для навчання говоріння, які подаються в підручнику;
- визначати їх цілі та ефективний режим виконання;
- формулювати навчально-мовленнєві ситуації для навчання діалогічного мовлення та комунікативні завдання для стимулювання монологічного висловлювання учнів/студентів;
- планувати й реалізовувати на уроці/занятті фрагменти з навчання діалогічного і монологічного мовлення;
- дозувати й методично правильно організовувати мовленнєвий матеріал у різні типи діалогічних єдностей, мікродіалогів та адекватні їм навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням конкретних умов навчання діалогічного мовлення і підготовки учнів/студентів;
- раціонально використовувати різні види опор у навчанні діалогічного й монологічного мовлення залежно від характеру мовленнєвого матеріалу, етапу навчання і виду монологу або типу діалогу;
- орієнтуватися в системі вправ, що розвивають уміння діалогічного або монологічного мовлення;
- добирати необхідні засоби мовної і немовної наочності;

- створювати додаткову наочність для введення навчально-мовленнєвих ситуацій;
- добирати і, в разі необхідності, складати додаткові вправи, визначати послідовність їх виконання відповідно до цілей і завдань уроку/заняття;
- планувати об'єкти контролю мовленнєвих умінь учнів/студентів у говорінні;
- планувати й реалізовувати на уроці/занятті фрагменти з навчання перекладу/медіації;
- дозувати й методично правильно організовувати мовленнєвий матеріал з урахуванням конкретних умов навчання перекладу/медіації;
- раціонально використовувати різні види опор у навчанні перекладу/медіації залежно від типу перекладу/медіації;
- добирати необхідні засоби мовної і немовної наочності;
- добирати і, в разі необхідності, складати додаткові вправи, визначати послідовність їх виконання відповідно до цілей і завдань уроку/заняття;
- планувати об'єкти контролю мовленнєвих умінь учнів/студентів у перекладі/медіації;
- раціонально й методично грамотно використовувати матеріали НМК і додаткові навчальні матеріали з метою досягнення цілей уроку/заняття;
- реалізовувати на уроці/занятті соціокультурний, освітній і виховний потенціал мети, змісту уроку/заняття та навчальних матеріалів;
- використовувати реальні і створювати на уроці/занятті навчальні мовленнєві ситуації;
- раціонально використовувати різні види опор у формуванні іншомовних мовних і мовленнєвих компетенцій в залежності від виду компетенції, характеру мовленнєвого матеріалу і ступеня навчання;
- методично грамотно застосовувати необхідні засоби наочності та технічні засоби навчання;
- методично грамотно проводити навчальні і рольові ігри, проекти;
- раціонально поєднувати на уроці/занятті колективні та індивідуальні форми роботи.

МОДУЛЬ 3

Варіативні підходи до організації навчання іноземної мови у різних типах навчальних закладів

□ **Загальна характеристика процесу навчання іноземної мови у середніх і вищих навчальних закладах на сучасному етапі:**

1. Обов'язковий курс навчання ІМ у середніх/вищих навчальних закладах.
2. Ступені навчання.
3. Завдання особливості, зміст кожного ступеня навчання.

□ **Особливості навчання іноземної мови в початковій школі:**

1. Початковий ступінь і його загальна характеристика.
2. Вікові особливості школярів 2-4 класів.
3. Різні підходи до організації навчання різних видів мовленнєвої діяльності на початковому ступені.
4. Поняття «усне випередження», паралельне навчання усіх видів мовленнєвої діяльності.
5. Співвідношення усного мовлення, читання і письма.
6. Форми і прийоми навчання на цьому ступені.
7. Роль ігрових прийомів.

□ **Особливості навчання іноземної мови в основній школі:**

1. Середній ступінь і його загальна характеристика.
2. Вікові особливості учнів 5-9 класів.
3. Організація навчання, форми і прийоми навчання.
4. Роль самостійної роботи у процесі оволодіння ІМ.

□ **Особливості навчання іноземної мови у старшій школі:**

1. Старший ступінь і його загальна характеристика.
2. Вікові особливості учнів 10-12 класів.
3. Співвідношення усного мовлення, читання і письма.
4. Прийоми і форми навчання.

1. Самостійна робота учнів з оволодіння ІМ.

2. Індивідуальний підхід до організації самостійної роботи учнів з ІМ.

□ **Особливості профільного навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах:**

1. Типові навчальні плани для організації профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.
2. Особливості навчання іноземної мови за профілями (універсальним, філологічним, суспільно-гуманітарним та іншими).
3. Цілі навчання.
4. Принципи навчання.
5. Вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетенцією.
6. Навчально-методичне забезпечення.

□ **Особливості навчання іноземної мови у спеціалізованих середніх навчальних закладах з поглибленим вивченням іноземних мов:**

1. Типові навчальні плани.
2. Цілі навчання.
3. Зміст навчання.
4. Принципи навчання.
5. Вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетенцією.
6. Навчально-методичне забезпечення.

□ **Особливості навчання іноземної мови студентів мовних спеціальностей:**

1. Ступені навчання і їх загальна характеристика.
2. Вікові особливості студентів.
3. Інтегроване й аспектне навчання ІМ.

4. Прийоми і форми навчання.
5. Кредитно-модульна організація навчального процесу.

□ **Особливості навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей:**

1. Ступені навчання і їх загальна характеристика.
2. Вікові особливості студентів.
3. Організація навчального процесу з використанням методики «занурення».
4. Прийоми і форми навчання.
5. Кредитно-модульна організація навчального процесу.

□ **Особливості навчання другої іноземної мови у середніх/вищих навчальних закладах:**

1. Типові навчальні плани.
2. Цілі навчання.
3. Зміст навчання.
4. Принципи навчання.
5. Вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетенцією.
6. Навчально-методичне забезпечення.

□ **Урок/заняття як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови:**

1. Специфіка уроку/заняття, вимоги до сучасного уроку/заняття іноземної мови.
2. Форми роботи вчителя/викладача та учнів/студентів на уроці/занятті; переваги колективних форм роботи.
3. Типологія уроків/занять ІМ, різні точки зору на типологію уроків/занять.
4. Структура уроку/заняття ІМ: функції учителя/викладача на уроці/занятті.

□ **Планування навчального процесу з іноземної мови:**

1. Типи і види планів.
2. Структура планів; компоненти й етапи плану уроку/заняття.
3. Особливості планування на різних ступенях навчання в різних типах навчальних закладів.

□ **Організація і реалізація контролю на уроках/заняттях іноземної мови:**

1. Об'єкти і цілі контролю.
2. Види контролю.
3. Форми контролю.
4. Роль поточного й підсумкового контролю у формуванні вмінь аудіювання, діалогічного і монологічного мовлення, читання і письма.
5. 12-бальна система оцінювання.
6. Кредитно-модульна та модульно-рейтингова система оцінювання (ECTS).

□ **Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови:**

1. Завдання і зміст інтенсифікації навчання.

2. Прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії.
3. Застосування вправ з використанням рольової гри.

□ **Позакласна/позааудиторна робота з іноземної мови:**

1. Цілі завдання, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови.
2. Роль позакласної/ позааудиторної роботи з ІМ у підвищенні мотивації учнів/студентів до вивчення предмета «Іноземна мова».
3. Види і форми позакласної/ позааудиторної роботи з іноземної мови у навчальних закладах різного типу, її завдання і зміст.
4. Методика проведення різних форм і видів позакласної/позааудиторної роботи.
5. Роль кабінету ІМ/ресурсного центру в організації позакласної/ позааудиторної роботи з ІМ, його технічне й методичне оснащення.

Уміння:

Визначати:

- провідні мотиви опанування іноземної мови;
- реальний рівень володіння учнем/студентом окремими видами мовленнєвої діяльності;
- рівень функціонування основних психічних процесів;
- рівень сформованості індивідуального стилю оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю;
- відповідність складності завдання рівню підготовки учня/студента.

Аналізувати:

- типові навчальні плани;
- цілі навчання іноземної мови;
- компоненти змісту навчання;
- спеціальні принципи навчання;
- вимоги до рівня сформованості мовної, мовленнєвої і соціокультурної компетенції;
- структуру і зміст навчально-методичних комплексів;
- використовувати відповідні теоретичні положення в ході планування конкретного уроку/заняття;
- вивчати і враховувати конкретні умови навчання;
- критично оцінювати й використовувати методичні рекомендації щодо планування уроку/заняття, запропоновані в підручниках, навчально-методичних посібниках, книжках для учителя;
- самостійно планувати урок/заняття або серії уроків/занять відповідно до тематичного плану;
- визначати цілі та завдання уроку/заняття або серії уроків/занять;

- добирати, визначати перспективи і застосовувати на уроці/занятті різні засоби наочності, додаткові навчальні матеріали, технічні засоби навчання;
- проектувати кінцевий результат уроку/заняття, серії уроків/занять за темою (циклом) і визначати об'єкти, способи і засоби підсумкового контролю і критерії оцінки.

Реалізовувати:

- індивідуалізований контроль рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь;
- цілеспрямоване формування внутрішніх мотивів оволодіння іноземною мовою;
- адаптацію навчальних завдань до рівня володіння учнями/студентами іншомовною комунікативною компетенцією;
- цілеспрямоване усунення прогалин у підготовці учня/студента;
- адаптацію запропонованих учневі/студентові завдань до рівня функціонування його психічних процесів;
- цілеспрямований розвиток недостатньо розвинених пізнавальних процесів;
- активізацію емоційно-вольової сфери учнів/студентів;
- добирати прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії;
- розробляти вправи з використанням рольової гри;
- орієнтуватися в системі усього навчально-методичного комплексу для кожного класу/курсу, у принципах розподілу та організації навчального матеріалу в підручнику у межах кожного циклу уроків/занять за певною темою;
- здійснювати перспективне планування і проводити різноманітні форми і види позакласних/ позааудиторних занять з іноземної мови;
- визначати цілі позакласної/ позааудиторної роботи з іноземної мови;
- добирати необхідний мовний і мовленнєвий матеріал і раціонально використовувати його в ході проведення позакласної/ позааудиторної роботи з іноземної мови;
- добирати цінний у пізнавальному і виховному аспектах матеріал для проведення позакласної/ позааудиторної роботи з іноземної мови, адаптувати його до цих потреб;
- розробляти сценарії, плани конкретних позакласних/ позааудиторних заходів;
- складати фрагменти уроків/занять з використанням прийомів інтенсивного навчання.

Уміння:

- оцінювати й коментувати відповіді учнів/студентів згідно з вимогами програми до кожного виду мовленнєвої діяльності;
- помічати й виправляти помилки учнів/студентів в усному і писемному мовленні, класифікувати їх щодо причин виникнення і реалізовувати заходи щодо їх усунення;
- проводити поточний і підсумковий контроль володіння аудіюванням, діалогічним і монологічним мовленням, читанням і письмом;
- перевіряти й оцінювати письмові контрольні роботи та організувати роботу над помилками;
- вести урок/заняття іноземною мовою, грамотно використовуючи різноманітні вирази класного вжитку і засоби реалізації типових мовленнєвих функцій учителя/викладача (комунікативних намірів);
- встановлювати й підтримувати засобами ІМ різноманітні мовленнєві контакти й атмосферу співпраці з учнями/студентами;
- адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до вимог програми відповідного класу/курсу та рівня мовленнєвої підготовки учнів/студентів;
- створювати доброзичливий психологічний клімат на занятті з урахуванням індивідуальних особливостей учнів/студентів;
- застосовувати різноманітні прийоми активізації мовленнєвої і розумової діяльності учнів/студентів;
- здійснювати на уроці/занятті індивідуальний підхід до учнів/студентів та рівномірно розподіляти свою увагу між учнями/студентами різних рівнів підготовки.

МОДУЛЬ 4

Історія методики навчання іноземних мов

□ Перекладні методики навчання:

1. Граматико-перекладний метод.
2. Текстуально-перекладний метод.
3. Критичний аналіз перекладних методів.
4. Еволюція перекладних методів.

□ Методи періоду Реформи:

1. Соціальні та економічні передумови виникнення прямих методів Реформи.
2. Психологічні і лінгвістичні передумови виникнення прямих методів.
3. Прямі методи в Україні і за кордоном: основні представники цих методів, цілі, зміст, принципи та прийоми навчання.
4. Варіанти прямих методів і їх критичний аналіз.

5. Метод Г.Палмера.
6. Метод М.Уеста.
7. Неопрямізм; модифіковані варіанти прямого методу.

□ **Методи навчання іноземних мов після другої світової війни:**

1. Соціальні та економічні причини виникнення нових методів навчання.
2. Психологічні і лінгвістичні передумови виникнення нових методів навчання.
3. Аудіо-візуальний метод.
4. Аудіо-лінгвальний метод.
5. Змішані методи навчання.
6. Методичні погляди Ч.Фріза і Р.Ладо.
7. Сугестивний метод Г.Лозанова.
8. Комунікативні методи навчання.
9. Критичний аналіз методів навчання іноземних мов.

□ **Сучасні методи навчання іноземних мов:**

1. Метод повної фізичної реакції.
2. Драматико-педагогічний метод.
3. «Мовчазний метод».
4. Груповий метод.
5. Ігровий метод.
6. Метод проектів.

Уміння:

Аналізувати:

- наукові основи методу (соціальні, психологічні, лінгвістичні);
- методичні характеристики методу (мету, зміст, засоби, прийоми навчання);
- назву методу (суттєві характеристики);
- позитивні/негативні риси;
- сфери застосування.

Перелік практичних завдань

1. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні граматичних навичок говоріння.
2. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні граматичних навичок аудіювання.
3. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні граматичних навичок читання.
4. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні граматичних навичок письма.

5. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні лексичних навичок говоріння.
6. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні лексичних навичок аудіювання.
7. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні лексичних навичок читання.
8. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні лексичних навичок письма.
9. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні фонетичних навичок говоріння.
10. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні фонетичних навичок аудіювання.
11. Наведіть приклад некомунікативної вправи у формуванні фонетичних навичок читання.
12. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у формуванні граматичних навичок говоріння.
13. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у розвитку мовленнєвих умінь діалогічного мовлення.
14. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у формуванні граматичних навичок аудіювання.
15. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи в аудіюванні розпоряджень.
16. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у формуванні лексичних навичок аудіювання.
17. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у формуванні граматичних навичок читання.
18. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у читанні повідомлень.
19. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у формуванні граматичних навичок письма.
20. Наведіть приклад умовно-комунікативної вправи у формуванні лексичних навичок письма.
21. Наведіть приклад комунікативної вправи в аудіюванні.
22. Наведіть приклад комунікативної вправи у говорінні.
23. Наведіть приклад комунікативної вправи у читанні.
24. Наведіть приклад комунікативної вправи у письмі.
25. Наведіть приклад тестового завдання альтернативного вибору, метою якого є перевірка рівня сформованості граматичної компетентності учня/ студента.
26. Наведіть приклад тестового завдання альтернативного вибору, метою якого є перевірка рівня сформованості лексичної компетентності учня/ студента.

27. Наведіть приклад тестового завдання з вільно конструйованою відповіддю, метою якого є перевірка рівня сформованості лексичної компетентності учня/ студента.
28. Наведіть приклад тестового завдання з вільно конструйованою відповіддю, метою якого є перевірка рівня сформованості граматичної компетентності учня/ студента.
29. Наведіть приклад тестового завдання з вільно конструйованою відповіддю, метою якого є перевірка рівня сформованості компетентності в читанні.
30. Наведіть приклад тестового завдання множинного вибору, метою якого є перевірка рівня сформованості граматичної компетентності учня/ студента.
31. Наведіть приклад тестового завдання множинного вибору, метою якого є перевірка рівня сформованості лексичної компетентності учня/ студента.
32. Наведіть приклад тестового завдання множинного вибору, метою якого є перевірка рівня сформованості компетентності в читанні учня/ студента.
33. Наведіть приклад тестового завдання перехресного вибору з використанням фонограми, метою якого є перевірка рівня сформованості навичок диференціювання в процесі аудіювання синонімічних/ антонімічних явищ.
34. Наведіть приклад тестового завдання перехресного вибору з використанням серії малюнків, метою якого є перевірка рівня сформованості навичок диференціювання в процесі аудіювання амонімічних явищ.

Вимоги до реферату для складання кандидатського іспиту

Реферат до вступного іспиту є завершеним науковим дослідженням теоретико- або теоретико-експериментального характеру, спрямованим на самостійне вирішення дослідного завдання, пов'язаного з певною науковою проблемою.

Теми рефератів обираються здобувачами на основі розробленого і затвердженого кафедрою методики викладання іноземних мов переліку тем рефератів, а також з урахуванням власних наукових інтересів і професійного досвіду. Здобувач може також сам запропонувати тему реферату, аргументовано обґрунтувавши доцільність її розробки.

Реферат має бути написаним на актуальну тему, відповідати сучасному етапу науки і практики, завданням, які поставлені перед сучасною методичною наукою.

Текст реферату має засвідчити глибокі знання здобувача з обраної проблеми, вміння робити всебічний аналіз наукових джерел з проблеми, визначати своє ставлення, свою позицію, обґрунтовувати свою точку зору, яка повинна базуватися на теоретичній основі і мати практичне підтвердження, а також уміння систематизувати й узагальнювати матеріали дослідження, грамотно формулювати висновки і рекомендації, викладати свої думки у логічній послідовності.

Форма виконання: реферат-огляд обсягом 24-30 сторінок комп'ютерного набору; міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; кегль – 14; поля ліворуч, угорі, внизу – 2,5 см, праворуч – 1 см; абзацний відступ – 1,25. Мова – українська. Приклади – іноземною мовою.

Оформлення реферату має відповідати вимогам, які висуваються до наукових праць:

- правильне подання посилань, цитат, висновків;
- поділ тексту на абзаци;
- нумерація сторінок;
- наявність списку використаної літератури, складеного у відповідності до чинних вимог;
- використання публікацій з методики викладання, як мінімум, на двох іноземних мовах.

Термін подання керівнику – за місяць до проведення вступного іспиту.

Захист реферату проводиться під час вступного іспиту у присутності екзаменаційної комісії та інших здобувачів. Для виступу здобувачу надається до 10 хвилин. У цілому, тривалість захисту (виступ здобувача, запитання і відповіді на них, коментар до зауважень рецензента), як правило, не повинна перевищувати 20 хвилин.

Під час захисту реферату здобувач стисло обґрунтовує вибір теми, її актуальність, мету і завдання, теоретичну і практичну значущість дослідження, чітко формулює основні висновки та рекомендації. При цьому здобувач повинен показати ґрунтовні знання першоджерел і наукової літератури з проблем, всебічне володіння матеріалом дослідження, здатність самостійно аналізувати й узагальнювати його результати, висловлювати свої міркування з приводу зроблених критичних зауважень з боку рецензента, Голови і членів екзаменаційної комісії.

Як правило, на захисті повинен бути присутнім рецензент реферату. Якщо рецензент відсутній, рецензія зачитується одним із членів комісії.

Критерії оцінювання рефератів

При оцінюванні захисту реферату екзаменаційна комісія бере до уваги такі фактори:

- якість реферату в цілому (його творчий характер, вміння автора аналізувати теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих рекомендацій);
- самостійність у розробці проблеми;
- якість оформлення роботи (стиль викладу, грамотність, бібліографія, ілюстративний матеріал);
- рівень виступу здобувача (чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення);
- оцінку роботи рецензентом.

Оцінка «**відмінно**» виставляється, якщо:

- обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на високому науково-теоретичному і методичному рівні; одержані результати систематизовані, висновки і рекомендації є переконливими; продемонстровано вільне володіння матеріалом дослідження; оформлення роботи відповідає встановленим вимогам.

Оцінка «**добре**» виставляється, якщо:

- обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному і методичному рівні; одержані результати систематизовані, але висновки не є переконливими, або відсутні рекомендації, або є суттєві зауваження до оформлення роботи.

Оцінка «**задовільно**» виставляється, якщо:

- тема розкрита повністю, але науково-теоретичний і методичний рівень не дуже високий;
- одержані результати систематизовані недостатньо; висновки зроблені непереконливо; під час захисту продемонстровано посередній рівень володіння матеріалом дослідження.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється, якщо:

- тема розкрита неповністю, науково-методичний рівень роботи низький; висновки непереконливі; здобувач погано володіє матеріалом дослідження, неспроможний відповісти на запитання; є зауваження до оформлення списку літератури.

Перелік основної літератури до вступного іспиту

Список 1:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. вузів. – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
2. Бутенко Н.Ф. Комунікативна майстерність викладача. – К.: КНЕУ, 2005. – 336 с.
3. Вища освіта в Україні: Навч. посіб. /В.Г.Кремень, С.М.Ніколаєнко, М.Ф.Степко та ін. – К.: Знання, 2005. – 380 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підруч. за модульно-рейтинговою системою навч. для студ. магістратури. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 383 с.
5. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. – К.: Вид. центр «Академія», 2006. – 256 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
7. Дмитриченко М.Ф., Хорошун Б.І., Язвінська О.М., Данчук В.Д. Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2006. – 440 с.

8. Исаев И.Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя. – М.: Изд-во «Академия», 2002. – 208 с.
9. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
10. Краевский В.В. Общие основы педагогики. – М.: Изд. центр «Академия», 2005. – 256 с.
11. Краевский В.В., Хуторский А.В. Основы обучения: дидактика и методика. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 352 с.
12. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
13. Освітні технології / За ред. О.М.Пехоти. – К.: Вид-во «А.С.К.», 2003. – 255 с.
14. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюк, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За заг. ред. Зязюна І.А. – 2-е вид., доповн. і переробл. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
15. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – К.: Вид-во «Генеза», 1999. – 368 с.
16. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
17. Современный словарь по педагогике / Сост. Рапацевич Е.С. – Мн.: «Современное слово», 2001. – 928 с.
18. Хуторский А.В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения. – СПб: Питер, 2004. – 541 с.

Список 2:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнева комунікація. – К.: Центр навч. літер., 2004. – 472 с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология. – М.: Высш. школа, 1999. – 400 с.
3. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова думка, 1989. – 198 с.
4. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.
5. Выготский Л.С. Педагогическая психология. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
6. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии. – М.: Просвещение, 1986. – 328 с.
7. Глухов В.П. Основы психолінгвістики. – М.: АСТ: Астрель, 2005. – 351 с.
8. Громова М.Т. Психология и педагогика профессиональной деятельности. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415 с.
9. Зимняя И.А. Педагогическая психология. – М.: Логос, 2000. – 384 с.
10. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М.: Просвещение, 1987. – 190 с.

11. Кашкин В.Б. Основы теории коммуникации. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 256 с.
12. Куницина В.Н., Казаринова Н.В., Погольша М.В. Межличностное общение: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2001. – 544 с.
13. Леонтьев А.А. Основы психолингвистики. – М.: Смысл, 2003. – 287 с.
14. Львов М.Р. Основы теории речи. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 248 с.
15. Орлов Ю.М. Самопознание и самовоспитание. – М.: Просвещение, 1987. – 274 с.
16. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології. – К.: Знання, 2000. – 204 с.
17. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
18. Психология. Словарь. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
19. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. – К.: Академ видав, 2005. – 360 с.
20. Скороходова Н.Ю. Психология ведения урока. – СПб.: Изд-во «Речь», 2002. – 148 с.
21. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология. – М.: Изд. центр «Академия», 2003. – 288 с.
22. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування. – К.: Центр. навч. літ., 2005. – 336 с.
23. Філоненко М.М. Психологія спілкування. – К.: Центр учбової літер., 2008. – 224 с.
24. Фридман Л.М. и др. Изучение личности учащегося в ученическом коллективе: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1988. – 207 с.
25. Фридман Л.М., Кулагина И.Ю. Психологический справочник учителя. – М., 1998. – 457 с.
26. Фрумкина Р.М. Психолингвистика. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 320 с.

Список 3:

1. Анисимова Е.Е. Лингвистика текста: межкультурная коммуникация. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 128 с.
2. Бацевич Ф.С. Основы комунікативної лінгвістики. – К.: Вид. центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. – М.: Высш. школа, 1986. – 160 с.
4. Гришаева Л.И., Цурикова Л.В. Введение в теорию межкультурной коммуникации. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 336 с.
5. Домашнев А.И., Шишкина И.П., Гончарова Е.А. Интерпретация художественного текста. – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
6. Доминин К.А. Интерпретация текста. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.

7. Дридзе Т.М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации. – М.: Наука, 1984. – 268 с.
8. Каменская О.Л. Текст и коммуникация. – М.: Высшая школа, 1990. – 151 с.
9. Карих Т.В. Коммуникативно-познавательная модель овладения технологией текстовой деятельности. – М.: Тезаурус, 2005. – 184 с.
10. Лингвистический энциклопедический словарь / Под ред. В.Н.Ярцева. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – 685 с.
11. Лінгвістичний аналіз / За ред. Г.Р.Передерій. – К.: Вид. центр «Академія», 2005. – 256 с.
12. Маслова В.А. Лингвокультурология. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 204 с.
13. Попова З.Д., Стернин И.А. Когнитивная лингвистика. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 314 с.
14. Тер-Минасова С.Г. Война и мир языков и культур. – Астрель, 2007. – 287 с.
15. Тураева З.Я. Лингвистика текста. – М.: Просвещение, 1986. – 127 с.

Список 4:

1. Артемов В.А. Психология обучения иностранным языкам. – М.: Просвещение, 1969. – 278 с.
2. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации. – М.: Наука, 1982. – 156 с.
3. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. – М.: Просвещение, 1985. – 159 с.
4. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
5. Зимняя И.А. Психология обучения неродному языку. – М.: Рус.яз., 1989. – 221 с.
6. Клычникова З.И. Психологические особенности обучения чтению на иностранном языке. – М.: Просвещение, 1983. – 207 с.
7. Кулиш Л.Ю. Психо-лингвистические аспекты восприятия устной иноязычной речи. – К.: Выща школа, 1982. – 207 с.
8. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность. – М.: КомКнига, 2007. – 216 с.
9. Черноватый Л.Н. Психолингвистические основы теории педагогической грамматики. – К.: Основа, 1992. – 245 с.

Список 5:

1. Автореферати докторських і кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.02 «Теорія і методика навчання: іноземні мови».
2. Бим И.Л. Концепция обучения второму иностранному языку (немецкому на базе английского). – Обнинск: Титул, 2001. – 48 с.
3. Бим И.Л. Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника. – М.: Рус.яз., 1977. – 287 с.
4. Бігич О.Б. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. – 278 с.
5. Бориско Н.Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической языковой подготовки учителей немецкого языка. – К.: Изд. центр КГЛУ, 1999. – 268 с.
6. Бориско Н.Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранные языки. – К.: ИНКОС, 2001. – 267 с.
7. Бюлетень Вищої Атестаційної Комісії України: Київ.
8. Вайсбурд М.Л. Использование учебно-речевых ситуаций при обучении устной речи на иностранном языке. – Обнинск: Титул, 2001. – 128 с.
9. Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння учителя іноземної мови (спеціаліста) / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К., 1999. – 96 с.
10. Вопросы контроля обученности учащихся иностранному языку / Под ред. А.А.Миролюбова. – Обнинск: Титул, 1999. – 112 с.
11. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М.: АРКТИ, 2004. – 192 с.
12. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 336 с.
13. Гурвич П.Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранным языкам. – Владимир: ВГПИ, 1980. – 104 с.
14. Давыдова М.А. Деятельностная методика обучения иностранным языкам. – М.: Высш. шк., 1990. – 172 с.
15. Европейский языковой портфель (перевод с англ.) / Научн. ред. русск. изд. В.В.Сафонова. – М.: Еврошкола, 1998. – 156 с.
16. Елизарова Г.В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб.: Каро, 2005. – 352 с.
17. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ.. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
18. Иностранные языки в школе: Научно-методический журнал. – Москва.
19. Іноземні мови у навчальних закладах: Науково-методичний журнал. – Київ.
20. Іноземні мови: Науково-методичний журнал. – Київ.
21. Кабинет иностранного языка /Под ред. Е.С.Полат. – М.: Владос, 2003. – 208 с.

22. Колесникова И.Л., Долгина О.А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. – Спб.: Русско-Балтийский инф. центр «Блиц», 2001. – 224 с.
23. Колеченко А.К. Энциклопедия педагогических технологий. – Спб.: Каро, 2002. – 368 с.
24. Коньшева А.В. Игровой метод в обучении иностранному языку. – Спб.: Каро, 2006. – 192 с.
25. Коньшева А.В. Контроль результатов обучения иностранному языку. – Спб.: КАРО, 2004. – 144 с.
26. Коньшева А.В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку. – Спб.: Каро, 2005. – 208 с.
27. Коньшева А.В. Современные методы обучения английскому языку. – Мн.: Тетра Системс, 2004. – 176 с.
28. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык. – М.: АРКТИ, 2002. – 176 с.
29. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. – К., 2000. – 126 с.
30. Ляховицкий М.В. Применение звукозаписи в обучении иностранным языкам. – М.: Высш. шк., 1979. – 133 с.
31. Ляховицький М.В. Звукозапис у навчанні іноземних мов. – К.: Рад. школа, 1970. – 239 с.
32. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К., 2002. – 328 с.
33. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: Учебник / Гез Н.И., Ляховицкий М.В., Миролюбов А.А. и др. – М.: Высш. шк., 1982. – 373 с.
34. Мусницкая Е.В. 100 вопросов к себе и ученику. – М.: Дом педагогики, 1996. – 192 с.
35. Найбільш актуальні статті із зарубіжних журналів, в яких публікуються матеріали з методики навчання іноземних мов (Наприклад: «Иностранные языки в школе», “The British Journal of Language Teaching”, “English Language Teaching Journal”, “Les Langues Modernes”, “Die Neueren Sprachen”, “TESOL Quarterly”).
36. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
37. Обучение иностранным языкам (отв. ред. М.К.Колкова). – Спб.: Каро, 2003. – 320 с.
38. Обучение иностранным языкам в школе и вузе /отв. ред. М.К.Колкова. – Спб.: Каро, 2001. – 240 с.
39. Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия /Сост. Леонтьев А.А. – М.: Рус.яз., 1991. – 360 с.
40. Основы методики преподавания иностранных языков / Под ред. В.А.Бухбиндера, В.Штраусса. – К.: Выща школа, 1986. – 336 с.

41. Підручники і навчально-методичні комплекси з іноземних мов для середніх і вищих навчальних закладів.
42. Програми з іноземних мов для середніх і вищих навчальних закладів.
43. Рогова Г.В., Рабинович Ф.М., Сахарова Т.Е. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.
44. Сафонова В.В. Обучение языкам международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996. – 237 с.
45. Сдобников В.В., Петрова О.В. Теория перевода. – М.: АСТ: Восток-Запад; Владимир: ВКТ, 2008. – 448 с.
46. Современные теории и методы обучения иностранным языкам. – М.: Изд-во «Экзамен», 2006. – 381 с.
47. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. – М.: Просвещение, 2002. – 239 с.
48. Соловова Е.Н. Методическая подготовка и переподготовка учителя иностранного языка. – М.: Изд-во «Глосса-Пресс», 2004. – 336 с.
49. Сысоев П.В. Концепция языкового поликультурного образования. – М.: Еврошкола, 2003. – 406 с.
50. Черемнова Н.В., Черемнов В.С. Технология освоения иностранных языков НЕОС. – Мн.: Современное слово, 2004. – 608 с.
51. Шубин Э.П. Языковая коммуникация и обучение иностранным языкам. – М.: Просвещение, 1972. – 350 с.
52. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь. – М.: АСТ «Астрель», 2007. – 746 с.
53. Щукин А.Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика. – М.: Филоматис, 2006. – 480 с.
54. Appel J. Diary of a Language Teacher. – Heinemann, 1995. – 142 p.
55. Edge J., Richards K. Teachers Develop Teachers Research. – Heinemann, 1993. – 197 p.
56. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford Univ. Press, 1986. – 142 p.
57. Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics / Richards J., Schmidt R. – Longman, 2002. – 595 p.
58. Morrow K. (ed.) Insights from the Common European Framework. – Oxford: OUP, 2004. – 144 p.
59. Rea-Dickins P., Germaine K. Evaluation. – Oxford Univ. Press, 1996. – 175 p.
60. Stern H.H. Fundamental Concepts of Language Teaching. – Oxford Univ. Press, 1996. – 582 p.
61. Tomalin B., Stempleski S. Cultural Awareness. – Oxford Univ. Press, 1996. – 160 p.
62. Ur P. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. – Cambridge Univ. Press, 1997. – 375 p.

Список 6:

1. Алхазишвили А.А. Основы овладения устной иностранной речью. – М.: «Просвещение», 1988. – 128 с.
2. Колкер Я.М., Устинова Е.С., Еналиева Т.М. Практическая методика обучения иностранному языку. – М.: Изд.центр «Академия», 2000. – 264 с.
3. Мазунова Л.К. Письмо на иностранном языке как предмет обучения. – Уфа: РИО БашГУ, 2004. – 142 с.
4. Очерки методики обучения чтению на иностранных языках /Под ред. И.М.Бермана, В.А.Бухбиндера. – К.: Вища школа, 1977. – 175 с.
5. Пассов Е.И. Коммуникативное иноязычное образование. – Липецк: ЛГПИ, 1998. – 160 с.
6. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
7. Пассов Е.И. Сорок лет спустя или сто и одна методическая идея. – М.: Глосса-Пресс, 2006. – 240 с.
8. Пассов Е.И. Теоретические основы обучения иноязычному говорению. – Воронеж: Изд-во Ворон.ун-та, 1983. – 186 с.
9. Скалкин В.Л. Обучение диалогической речи. – К.: Рад.шк., 1989. – 158 с.
10. Скалкин В.Л. Обучение монологическому высказыванию. – К.: Рад.шк., 1983. – 119 с.
11. Скалкин В.Л. Основы обучения устной иноязычной речи. – М.: Русск.яз., 1981. – 248 с.
12. Celce-Murcia M., Hilles Sh. Techniques and Resources in Teaching Grammar. – Oxford Univ. Press, 1988. – 189 p.
13. French Allen V. Techniques in Teaching Vocabulary. – Oxford Univ. Press, 1983. – 136 p.
14. Klippel F. Keep Talking. – Cambridge Univ. Press, 2004. – 202 p.
15. Littlewood W. Communicative Language Teaching. – Cambridge Univ. Press, 1991. – 108 p.
16. Raimes A. Techniques in Teaching Writing. – Oxford Univ. Press, 1983. – 164 p.
17. Silberstein S. Techniques and Resources in Teaching Reading. – Oxford Univ. Press, 1994. – 125 p.
18. Willis J. A Framework for Task-Based Learning. – Longman, 2001. – 183 p.
19. Willis J. Teaching English through English. – Longman, 2005. – 191 p.

Список 7:

1. Колкер Я.М., Устинова Е.С. Обучение восприятию на слух английской речи. – М.: Изд.центр «Академия», 2002. – 336 с.
2. Мильруд Р.П. Методика преподавания английского языка. – М.: Дрофа, 2005. – 253 с.

3. Плигин А., Максименко И. Личностно-ориентированное обучение английскому языку. – Спб.: Еврознак, 2005. – 272 с.
4. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посібник /Кол. авторів під кер. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2004. – 360 с.
5. Публікації Ради Європи англійською мовою (<http://www.ecml.at/doccentre/researchdetail.asp?rg=1>).
6. Скляренко Н.К., Онищенко Е.И., Захарова С.Л. Обучение речевой деятельности на английском языке в школе. – К.: Рад.шк., 1988. – 150 с.
7. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. – Oxford: OUP, 2008. – 176 p.
8. Harmer J. How to Teach English. – Longman, 2004. – 198 p.
9. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – Longman, 2004. – 371 p.
10. Oscherkova T., Prolygyna M., Starkova D. Tech-Pack collection of up-to-date classroom techniques. – М.: Дрофа, 2005. – 381 с.

Список 8:

1. Бим И.Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе. – М.: Просвещение, 1988. – 255 с.
2. Методика обучения немецкому языку в средней школе /Под ред. В.А.Бухбиндера. – К.: Выща школа, 1984. – 120 с.
3. Практикум з методики викладання німецької мови у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2007. – 288 с.
4. Публікації Ради Європи німецькою мовою (<http://www.ecml.at/doccentre/researchdetail.asp?rg=1>).
5. Царькова В.Б. Речевые упражнения на немецком языке. – М.: Просвещение, 1980. – 63 с.
6. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. – М.: Просвещение, 1986. – 299 с.

Список 9:

1. Андреевская-Левенстерн Л.С. Методика преподавания французского языка в средней школе. – М.: Просвещение, 1983. – 222 с.
2. Барышников Н.В. Обучение чтению с использованием француско-русского словаря. – М.: Просвещение, 1985. – 110 с.
3. Золотницкая С.П. Интенсификация учебного процесса на уроках французского языка. – М.: Просвещение, 1979. – 111 с.
4. Иванова А.М. Обучение письменной речи на французском языке. – М.: Просвещение, 1981. – 127 с.

5. Миньяр-Белоручев Р.Л. Методика обучения французскому языку. – М.: Просвещение, 1990. – 224 с.
6. Практикум з методики викладання французької мови: Посібник /Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2006. – 430 с.
7. Публікації Ради Європи французькою мовою (<http://www.ecml.at/doccentre/researchdetail.asp?rg=1>).

Список 10:

1. Bibliografía Española. <http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat>
2. Biblioteca Nacional de España. <http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat>
3. Bibliotecas AECID. <http://www.aecid.es/04bibliotecas/catalogos.htm>
4. Bibliotecas Públicas (REBECA).
<http://www.mcu.es/rebeca/cargarFiltro.do?cache=init&layout=rebeca&language=es>
5. Bibliotecas Universitarias (REBIUN). <http://rebiun.crue.org/cgi-bin/rebiun/O7217/ID3a4c6936/NTI?ACC=111&ANG=en...>
6. Catálogo colectivo de las bibliotecas del Instituto Cervantes.
<http://absysnet.cervantes.es/abnetopac03/abnetcl.exe/O7055/ID30f95353?ACC=101>
7. Diplomas de español. <http://diplomas.cervantes.es/index.jsp>
8. Instituto Servantes. <http://www.cervantes.es>
9. Суханова М.В. Методика обучения испанскому языку в начальной школе. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 2003. – 27 с.

Список 11:

1. Halliwell S. Teaching English in the Primary Classroom. – Longman, 2004. – 169 p.
2. Бабенко Т.В. Навчання англійської мови в початковій школі. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2002. – 222 с.
3. Барышников Н.В. Методика обучения второму иностранному языку в школе. – М.: Просвещение, 2003. – 159 с.
4. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.
5. Гальскова Н.Д., Никитенко З.Н. Теория и практика обучения иностранным языкам: Начальная школа. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 240 с.
6. Зеня Л.Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі. – Горлівка: Вид-во ГДПШМБ, 2008. – 340 с.
7. Копылова В.В. Методика проектной работы на уроках английского языка. – М.: Дрофа, 2004. – 95 с.
8. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе /Под ред. В.М.Филатова. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 416 с.

9. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Отв.ред. М.К.Колкова/. – СПб.: КАРО, 2005. – 224 с.
10. Олійник Т.І. Рольова гра у навчанні англійської мови в 6-8 класах. – К.: Радян.школа, 1992. – 127 с.
11. Панова Л.С. Обучение иностранному языку в школе. – К.: Рад.шк., 1989. – 144 с.
12. Пассов Е.И. Урок иностранного языка в средней школе. – М.: Просвещение, 1988. – 223 с.
13. Плахотник В.М., Мартынова Р.Ю. Обучение английскому языку на начальном этапе в средней школе. – К.: Рад.шк., 1990. – 103 с.
14. Редько В.Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. – К.: Генеза, 2007. – 136 с.
15. Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях. – М.: Просвещение, 2000. – 232 с.
16. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. – К.: Ленвіт, 2005. – 208 с.

Список 12:

1. Бердичевский А.Л. Оптимизация системы обучения иностранному языку в педагогическом вузе. – М.: Высш.шк., 1989. – 103 с.
2. Европейский языковой портфель для филологов (преподавателей языка, письменных и устных переводчиков)/ Сост. К.М.Ирисханова. – М.: МГЛУ, 2003. – 75 с.
3. Лapidус Б.А. Обучение второму иностранному языку как специальности. – М.: Высш.шк., 1980. – 173 с.
4. Лapidус Б.А. Проблемы содержания обучения языку в языковом вузе. – М.: Высш.шк., 1986. – 144 с.
5. Методика преподавания немецкого языка в педагогическом вузе / А.И.Домашнев, К.Г.Вазбуцкая, Н.Н.Зыкова и др. – М.: Просвещение, 1983. – 223 с.
6. Обучение иностранному языку как специальности / М.К.Бородулина, А.Л.Карлин, А.С.Лурье и др. – М.: Высш.шк., 1982. – 255 с.
7. Розенбаум Е.М. Основы обучения диалогической речи на языковых факультетах педагогических вузов. – М.: Просвещение, 1975. – 125 с.
8. Смелякова Л.П. Художественный текст в обучении иностранным языкам в языковом вузе /Теория и практика отбора/. – Санкт-Петербург: Образование, 1992. – 142 с.
9. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти. – К.: Фірма «Інкос», 2006. – 248 с.
10. Языковое образование в вузе. – СПб.: КАРО, 2005. – 160 с.

Список 13:

1. Барабанова Г.В. Методика навчання професійно орієнтованого читання у немовному ВНЗ. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 315 с.
2. Берман И.М. Методика обучения английскому языку. – М.: Высш.шк., 1970. – 230 с.
3. Вейзе А.А. Чтение, реферирование и аннотирование иностранного текста. – М.: Высш.шк., 1985. – 126 с.
4. Гнаткевич Ю.В. Обучение иноязычной лексике в неязыковом вузе. – К.: Выща шк., 1989. – 186 с.
5. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков. – М.: Высш.шк., 1981. – 159 с.
6. Методика англоязычного погружения в обучении английскому языку и специальным дисциплинам в экономических вузах /Под ред. О.Б.Тарнопольского. – Д.: Изд-во ДУЭП, 2008. – 236 с.
7. Серова Т.С. Психологические и лингводидактические аспекты обучения профессионально-ориентированному иноязычному чтению в вузе. – Свердловск: Изд-во Уральского ун-та, 1988. – 228 с.
8. Тарнопольский О.Б., Кожушко С.П. Методика обучения английскому языку для делового общения. – К.: Ленвіт, 2004. – 192 с.
9. Фоломкина С.К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе. – М.: Высш.шк., 1987. – 207 с.
10. Frendo E. How to Teach Business English. – Longman, 2005. – 162 p.

Список 14:

1. Громова О.А. Аудио-визуальный метод и практика его применения. – М.: Высш.шк., 1977. – 100 с.
2. Грызулина А.П. Reader in Methods of Teaching English. - М.: Просвещение, 1983. – 160 с.
3. Жлуктенко Ю.О. Навчання іноземних мов за методичною системою Ч.Фріза–Р.Ладло. – К.: Радян.школа, 1969. – 105 с.
4. Методика преподавания иностранных языков за рубежом / Сост. М.М.Васильева и Е.В.Синявская. – М.: Прогресс, 1967. – 464 с.
5. Миролубов А.А. История отечественной методики обучения иностранным языкам. – М.: Ступени-Инфра. – М., 2002. – 448 с.
6. Никонова С.М. У истоков советской методики обучения иностранным языкам. – М.: Высш.школа, 1969. – 102 с.
7. Основные направления в методике преподавания иностранных языков в XIX-XX вв. – М.: Педагогика, 1972. – 318 с.
8. Пальмер Г. Усний метод навчання іноземних мов. – К.: Радян. школа, 1964. – 159 с.
9. Раушенбах В.Э. Краткий обзор основных методов преподавания иностранных языков с I по XX век. – М.: Высш.шк., 1971. – 112 с.

- 10.Рахманов И.В. Очерк по истории методики преподавания новых западно-европейских языков. – М.: Гос. уч. пед. изд-во, 1947. – 196 с.
- 11.Уэст М. Обучение английскому языку в трудных условиях. – М.: Просвещение, 1966. – 113 с.
- 12.Хэгболдт П. Изучение иностранных языков. – М.: Учпедгиз, 1963. – 129 с.
- 13.Brumfit Ch.J. Communicative Methodology in Language Teaching. – Cambridge Univ. Press, 1990. – 166 p.
- 14.Pavlovskaya I. Language Teaching Methodology: Modern History of Language Teaching Methods. – StP.: St.P. Univ.Press, 1999. – 140 p.
- 15.Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford Univ. Press, 1986. – 142 p.
- 16.Palmer H. The Teaching of Oral English. – Л.: Гос. уч. пед. изд-во, 1963. – 87 с.
- 17.Richards J.C., Rodgers Th.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge Univ. Press, 1991. – 170 p.

Список 15:

1. Банкевич Л.В. Тестирование лексики иностранного языка. – М.: Высш.шк., 1981. – 112 с.
2. Коккота В.А. Лингво-дидактическое тестирование. – М.: Высш.шк., 1989. – 128 с.
3. Ніколаєва С.Ю. Практикум з методики тестування іноземної лексичної компетенції (на матеріалі англійської мови). – М.: ІЗМН, 1996. – 312 с.
4. Ніколаєва С.Ю., Бадаянц Г.С. Тестові завдання з англійської мови. – К., 1998. – 216 с.
5. Ніколаєва С.Ю., Пасічник Л.М., Шерстюк О.М. Тестові завдання з французької мови. – К., 1998. – 142 с.
6. Ніколаєва С.Ю., Сажко Л.А. Тестові завдання з німецької мови. – К., 1998. – 176 с.
7. Петрашук О.П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі: Монографія. – К.: Вид.центр КДЛУ, 1999. – 261 с.
8. Рапопорт И., Сельг Р., Соттер И. Тесты в обучении иностранным языкам в средней школе /Пособие для учителей. – Таллинн, 1987. – 352 с.
9. Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови /Укл.: Г.І.Артемчук, С.Ю.Ніколаєва та інші. – К.: Ленвіт, 2003. – 168 с.
- 10.Bachman L.F. Fundamental Considerations in Language Testing. – Oxford Univ. Press, 1991. – 408 p.
- 11.Hughes A. Testing for Language Teachers. – Cambridge Univ. Press, 1989. – 172 p.
- 12.Oller J.W. Language Tests at School: A Pragmatic Approach. – London, 1979. – 492 p.

13. Underhill N. *Testing Spoken Language: a Handbook of Oral Testing Techniques.* – Cambridge Univ. Press, 1987. – 117 p.
14. Weir C.J. *Communicative Language Testing.* – Prentice Hall International (U.K.), 1990. – 218 p.

Список 16:

1. Ляховицький М.В., Ніколаєва С.Ю. Індивідуалізація навчання іноземної мови в школі. – К.: Рад.шк., 1978. – 120 с.
2. Николаева С.Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам: Монография. – К.: Выща школа, 1987. – 139 с.
3. Николаева С.Ю. Основы индивидуализации процесса обучения иностранному языку в языковом педагогическом вузе. – Дис. ... докт. пед. наук. – М., 1989. – 495 с.
4. Campbell C., Kryszewska H. *Learner-Based Teaching.* – Oxford Univ. Press, 1995. – 123 p.
5. Geddes M., Sturtridge G. (eds.). *Individualisation.* – Modern En. Public. L.T.D, 1982. – 195 p.
6. Numan D. *Syllabus Design.* – Oxford Univ. Press, 1988. – 170 p.
7. Numan D. *The Learner-Centred Curriculum.* – Cambridge Univ. Press, 1988. – 196 p.
8. Skehan H. *Individual Differences in Second-Language Learning.* – London, New York. - A division of Hodder & Stoghton, 1987. – 168 p.
9. Tarone E., Yule G. *Focus on the Language Learner.* – Oxford Univ. Press, 1989. – 206 p.

Список 17:

1. Алхазішвілі А.А. Теорія і практика навчання усної мови на іноземному мові. – Тбілісі: Ганатлеба, 1984. – 224 с.
2. Интенсивное обучение иностранным языкам в высшей школе /Под ред. Китайгородской Г.А. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 158 с.
3. Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – М.: Высш.шк., 1986. – 103 с.
4. Китайгородская Г.А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 176 с.
5. Лозанов Г. Суггестология // Методика преподавания иностранных языков за рубежом. Выпуск II /Сост. Е.В.Синявская, М.М.Васильева, Е.В.Мусницкая. – М.: Прогресс, 1976. – С.195-225.
6. Методика интенсивного обучения иностранным языкам /Под ред. В.А.Бухбиндера, Г.А.Китайгородской. – К.: Выща школа, 1988. – 343 с.

Список 18:

1. Асоянц П.Г., Сердюков П.І., Чекаль Г.С. та інш. Основи методики створення і застосування комп'ютерних програм у навчанні іноземних мов. – К.: КДППМ, 1993. – 106 с.
2. Бовтенко М.А. Компьютерная лингводидактика. – М.: Изд-во «Флинта», 2005. – 216 с.
3. Власов Е.А., Юдина Т.Ф. и др. Компьютеры в обучении языку: проблемы и решения. – М.: Рус.яз., 1990. – 80 с.
4. Карамышева Т.В. Изучение иностранных языков с помощью компьютера. – Спб.: Изд-во «Союз», 2001. – 191 с.
5. Коджаспирова Г.М., Петров К.В. Технические средства обучения и методика их использования. – М.: Изд.центр «Академия», 2003. – 256 с.
6. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования /Под ред. Е.С.Полат. – М.: Изд.центр «Академия», 2002. – 272 с.
7. Носенко Э.Л. ЭВМ в обучении иностранным языкам в вузе: Учебно-методич. пособие. – М.: Высш.шк., 1988. – 104 с.
8. Сердюков П.І. Теоретичні основи навчання іноземних мов у мовному вузі з використанням інформаційних технологій. – Автореф. дис. ... докт. пед. наук. – К., 1997. – 32 с.
9. Сердюков П.І. Технологія розробки комп'ютерних програм з іноземних мов. – К.: Ленвіт, 1996. – 111 с.
10. Potapova R.K., Shigina E.V. New Information Technologies in Foreign Language Learning Today. – М.: MSLU, 2003. – 189 p.